

CÜNEYT AKALIN'A YANIT

Mete TUNÇAY

İstanbul, 7 Nisan 2000

Sayın Serdar Şahinkaya,

Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığınız *Mülkiye* dergisinin 220'nci sayısında (Ocak-Şubat 2000) çıkan, Cüneyt Akalın'ın "Geç Kalmış Bir Hesaplaşma" başlıklı yazısının üslûbu, beni üzdü. Kırk iki yıl önce bitirdiğim ve çeyrek yüzyıl öğretim üyeliği yaptığım SBF'nin mezunlar derneği olan Mülkiyeliler Birliği'nce yayımlanan, benim de eskiden birçok yazı verdiğim derginizde, kişiliğimi hedef alan böylesine *terbiye, bilgi ve zekâ yoksulu* bir yazıyı bastığınız için size de üzüntülerimi bildirmek istiyorum. "Herze yumurtlamak" tabirini ve diğer saygısız ifadelerini Cüneyt Akalın'a iade ederken, söz konusu yazıda ileri sürülen iddialara cevaplarımı, gelecek sayınızda basmanız dileğiyle sunuyorum.

Akalın'ın Bölüm I "Cumhuriyet Eleştirileri" diye açtığı konuların *hiçbiri* Cumhuriyet'e ilişkin değildir. Benden yaptığı alıntıları yineledikten sonra, sözde eleştirilerini yanıtlayacağım.

(1) Abdülhamit Anayasa'yı rafa kaldırdı mı?

II. Abdülhamit...düşman ordularının Ayastefanos'a kadar gelmesinden yararlanarak Meclis-i Mebusan'ı dağıtmış ve Kanun-u Esasi'yi askıya almış ya da uygulamasını ertelemiştir (ta'lik-tehir- ta'dil). Biçimsel hukuk açısından padişahın anayasayı ortadan kaldırmak şöyle dursun, çiğnemediğini bi-

le teslim etmek, yalnızca anayasal haklarını kullandığını söylemek gerekir. Gerçekte ise, Salname denilen devlet yıllıklarında muntazaman boy gösteren Kanun-u Esasi'nin kâğıt üstündeki varlığına rağmen, rejim meşrutî olmaktan çıkmış, eskisi gibi mutlakî hale gelmiştir.

"Siyasal Tarih 1908-1923," Sina Akşin'in derlediği Türkiye Tarihi 4: Çağdaş Türkiye 1908-1980 içinde (Cem Yay., 1989), s. 27.

Evet, Kanun-u Esasi'nin özgün 7'nci maddesinin en sonunda belirtildiği üzere, Genel Meclis'in toplanması ve tatili, gereğinde, milletvekilleri yeniden seçilmek koşuluyla Mebuslar Meclisi'nin feshi yetkisi, padişahın kutsal hakları arasındadır. Burada anılan seçime gitme koşulunun süresinin belirsizliği nedeniyle ki, 1909 değişikliğinde, bu hükme üç ay içinde yeni seçim yapıp meclisin toplanması kaydı eklenmiştir.

(2) Enver ve Mustafa Beyler Trablus'a neden gider?

Trablusgarp'taki İtalyan işgaline karşı Osmanlı Devleti az sayıda askerle, daha çok yerli halkı örgütleyerek bir direniş kurmaya çalışmaktaydı. Enver ve Mustafa beyler gibi yetenekli ve mesleğine tutkun genç kurmay subaylar, bu güç koşullarda kendilerini göstermek için (üç kelimenin altını Akalın çizmiş) birbirleriyle yarışmışlardır. (Ibid., s. 33)

Akalın, altını çizdiği sözler yerine, 'en azından "hizmet etmek" için' diye yazmam gerektiğine hükmetmiş. Bense, Atatürk'ün en başından beri Misak-ı Millî sınırları anlayışıyla hareket ettiği iddialarına karşı, Libya'ya gönüllü gitmesinin ancak Osmanlı yurtseverliğiyle açıklanabileceğini ve ayrıca, Enver (Paşa) ile giriştiği rekabetin bu kadar erken tarihlerde başladığını vurgulamak istedim.

(3) Batılılar – Osmanlı Devleti... Tartışmaları

Batılılar [doğrusu: Avrupalılar] da Osmanlı devletini çağdaşlaştırmak istiyorlardı! Ama onların asıl amacı, çeşitli azınlık gruplarını kullanarak nüfuz bölgeleri kurmak ve pekiştirmekten, paylaşımına hazırlanmaktan ibaretti. (Ibid., s. 38)

Akalın'ın "ifade savrukluğu" diye itiraz ettiği, bu sözlerim yeterince açıktır. Avrupa'nın büyük devletleri Osmanlı Devletinin çağdaşlaşmasını, *kendi çıkarları doğrultusunda* istiyorlardı.

(4) Enver Paşa 1918'de "strateji" deđiřtirdi mi?

"Enver Paşa o güne dek izlediği Panislamist strateji yerine Pantürkist bir strateji izlemeye karar vermiş; kaybedilen Türk topraklarını, Kırım'dan Orta Asya'ya kadar uzanan bir Türk İmparatorluğu ile telâfi etme hayallerini kurmaya başlamıştır. (Ibid., s. 50)

Akalın, benim aynı yazıda daha önce, 1914'te İttihat-Terakki Hükümetinin savaşa girişini "Panislamist strateji" ile değil, "Enver Paşa ile Talât Beyin Almanların kısa sürede zafer kazanacağına güvenmeleri" ile açıkladığımı ileleri sürerek çelişkiye düştüğümü imâ ediyor. Oysa bunlar başka başka şeylerdir. Baş müttefikin hızlı bir zafer kazanacağı umudu, İslamcı bir stratejiyi dışlamaz. Benim bununla kastettiğim, "Cihad-ı Ekber" ilânı gibi, Osmanlı Devletini Almanya ve Avusturya-Macaristan'ın gözünde, coğrafi konumunun yanısıra değerli kılan, sömürgelerindeki büyük Müslüman toplulukları nedeniyle İngiltere ve Fransa'ya karşı kullanılacak din gücüdür.

Hürriyet'in İlân'ndan Cumhuriyet'in kurulmasına kadar iç ve dış olaylarla dopdolu onbeş yılı 55 sayfada özetleyen bir metinde, kuramsal tartışmalara ve ayrıntılara pek giremezdim. Gerçekten, İttihatçılar kendi iktidarları sırasında, dış siyasette II.Abdülhamid'in Almanya taraftarlığı gibi, din stratejisini de benimsemek durumunda kalmışlardı. Savaşın sonlarına doğru, yazımda belirttiğim gibi, Pantürkist bir stratejiye dönmeye kalkışmışlar, fakat İslâm İttihadından yararlanma fikrini de büsbütün terketmeyerek, savaş ertesinde bile yurt dışında sürdürmeye çalışmışlar, ama başarısız olmuşlardı.

(5) Yıl 1919: Mandacılık

İstanbul'da özellikle galip İtilâf devletlerine karşı Osmanlı toprak bütünlüğünü koruma amacındaki çeşitli grupları uzlaştırmaya çalışan Millî Kongre hareketi gelişmiştir. Bu sırada, yurtsever aydınların çoğu tek kurtuluş çaresini bütün Türkiye'de bir Amerikan mandası kurulmasında görüyorlardı. (Ibid., s. 58)

Akalın, bu fikrin "4 Eylül 1919'da Sivas Kongresi'nde bir fiske ile yerle bir edildiğini biliyoruz" diyor. Oysa bilmiyor. 9 Eylülde Kongre, Mustafa Kemal Paşanın reis vekilleriyle birlikte Amerikan Senatosu'na bir mektup yazmasına ve temsilî niteliği olmayan Osmanlı hükümetiyle barış antlaşması imzalanmadan önce Senato'yu Türkiye'ye bir araştırma komisyonu göndermeye davet etmesine karar vermiş ve bu mektup Washington'a iletilmek üzere o gün yazılarak Amerikalı gazeteci Louis Edgar Browne'a teslim edilmiştir. [US Congress, *Conditions in the Near East* – Exhibit F to the Harbord mission report.] * Kısa süre sonra Sivas'a gelen General Harbord heyetine, Mustafa Kemal Paşa "Bütün deneyimlerimize dayanarak, Amerika'nın bize yardım edebilecek tek ülke olduğundan eminiz" demiştir. Bu bir manda talebi olmamakla birlikte, Harbord ABD Kongresi'ne sunduğu raporda Ermenistan'la Türkiye'nin çoğunu kapsayacak tek bir Amerikan mandası önermiştir. Fakat yazımın devamında açıkladığım üzere, Senato bir infirat (isolationism) politikası benimseyerek Başkan Woodrow Wilson'u yüzüstü bırakıp Milletler Cemiyeti'ne girmeyi bile reddedince, herşey suya düşmüştür. Görülüyor ki, manda fikri Sivas'ta öyle bir fiskeyle yerle bir edilmiş falan değildir. Kimileri yanlış ata oynamış olabilirler; ama yurtseverlik tekelinin herhangi bir grupta olduğu söylenemez.

(6) Sivas Kongresi'nin niteliği

Sivas Kongre'sinin kurduğu Anadolu ve Rumeli Müdafaa-ı Hukuk Cemiyeti, nizamnamesine göre, Osmanlı yurtseverliğinin savunan İslamcı bir örgüttür. (Ibid., s. 63)

Akalın, benim bu örgütü "İslamcı" diye nitelememe itiraz ediyor; bu ifadenin günümüzde başka bir ideolojik anlam kazandığını ileri sürüyor. Ben elbette,

(*) Bu iki göndermeyi, Türkçesi yakında Yeni Binyıl gazetesi tarafından promosyon olarak dağıtılacak, ayrıca Sabah Kitapları arasında yayımlanacak olan Andrew Mango'nun Atatürk'ünden (London: John Murray, 1999) ödünç aldım.

A-RMHC'nin son yılların Hizbullah'ı gibi bir örgüt olduğunu söylemedim. Yazdıklarımı kanıtlamak için Nizamname'den birkaç satır alıntılama yeter:

"7/2- Maksat

Osmanlı vatanının tamamîyetini ve makam-ı muallâ-yı Hilâfet ve Saltanatın ve istiklâl-ı millînin masuniyetini temin... [Millî Mücadele'de 'millet'in 'ulus'tan çok, 'din' demek olduğu unutulmamalı!]

7/3- Teşkilât

a- Bilûmum İslam vatandaşlar cemiyetinin âzâ-yı tabîîyesindedirler."

(7) Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri ve güdümlülük

A-RMHC'nin şubeleri ya da tek tek MHC'leri görünüşte "gönüllü" (ihtiyarî) dernekler olmakla birlikte, gerçekte geniş ölçüde güdümlü kuruluşlardır... Çoğu ordu ve "idare-i mülkiye" tarafından güdümlenmişlerdir. (Ibid., s. 65)

Karabekir, bu derneklerin birçok yörede "kuvvet-i bazı" ile kurulduğunu, Heyet-i Temsiliye toplantılarında söylemiştir. Bu dönemde asker-sivil ilişkileri üstüne onlarca kaynak zikretmek istemiyorum. Millî Mücadele tarihini doğru dürüst bilenler, benim haklı olduğumu teslim edeceklerdir.

(8) Yıl 1921. Yunanlılarla İtilâf devletleri ilişkisi

Yunanlılar bundan sonra, bağlaşıkları olan İtilâf devletlerinin desteğini geniş ölçüde yitirmiş olmakla birlikte, yeniden saldırıya geçmişler ve Temmuz ayındaki Kütahya-Eskişehir muharebelerinde Türk ordusunu yenip, bu şehirleri de işgal ederek Ankara'ya doğru yönelmişlerdir. (Ibid., s. 72)

Ben niye, Akalın'ın dediği gibi, İtilâf devletlerini aklamaya çalışayım ki? Bütün yakın tarih bilgisi, sınavında kopya çekerek geçtiği basit bir İnkılâp Tarihi kitabına dayanan biri bilmeyebilir; ama 1921 Şubatındaki Londra Konferansı'ndan sonra, müttefikler Yunanlılarla Türkiye arasındaki savaşta tarafsız kalacaklarını ilân etmişlerdir. [Bknz. Michael Llewellyn Smith, *Ionian Vision* (London: Allen Lane, 1973), s. 215] * Yine de, Liberal Partili Lloyd Ge-

orge Muhafazakâr Partili kabine üyelerine rağmen, bir süre daha Yunanlıları desteklemeye devam etmiştir.

(9) İngiliz muhafazakârları Türk yanlısı mıdır?

İngiltere’de süregelen savaş –koalisyon- kabinesinin başındaki Liberal Parti önderi Lloyd George, yavaş yavaş kendi partisi tarafından terkedilmiş ve hükümeti, ancak geleneksel Türk-yanlısı Muhafazakârların desteğiyle ayakta durur hale gelmiştir. (Ibid., s. 75)

Evet! İngiliz Muhafazakârları (örneğin, Disraeli) geleneksel olarak, (kara kaşları kara gözleri için değil, rakipleri Çarlık Rusyası’nın önünde bir engel diye görmelerinden ötürü) Türk-yanlısı olmuşlar; buna karşılık, Liberaller (örneğin Gladstone) Türklerin şiddetle aleyhine bir tutum takınmışlardır. Akalın buna, "akıllara durgunluk verecek bir iddia daha" derken, herhalde kendi aklını kastediyor.

(10) Kuva-yı Milliye tasfiyesi ile Sovyet yardımı arasındaki ilişki.

Önceleri Ankara hükümeti Sovyet yardımı sağlayabilmek için solcu olmak ya da olmuş veya oluyor görünmek gerektiğini sanmıştır. Sonradan anlaşılmıştır ki, Sovyetler bunu ne gerekli ne de olanaklı bulmaktadırlar. ..Bu durumda kuva-yı milliye tasfiye edilirken, sol örgütlerin de gerek resmisine gerek gerçeğine son verilmiştir. (Ibid., s. 71)

"Kuvâ-yı Milliye" Nizamî Ordu’dan farklı olarak, "gerilla" (çeteler) demektir. Ana-Britannica ne derse desin, "ulusal direniş kuvvetlerinin genel adı" tanımını, yanlış bir çeviridir. Ben Sovyet yardımının sürmesiyle kuvâ-yı milliye tasfiyesi arasında ilişki kurmadım; resmî ve gerçek sol örgütlerin kapatılmasının, kuvâ-yı milliye tasfiye edildiği 1921 başlarına denk düştüğünü belirttim.

Akalın’ın Bölüm II’deki eleştirileri, benim sol tarihçiliğimle ilgili. Beni "gözükara bir 2.Cumhuriyetçi" ilân ederken, bunun kanıtlarını, *Sol Kemalizme Bakıyor* adlı bir kitapta benim ağzımdan yazılanlarda arıyor (Röportaj: Levent Cinemre – Ruşen Çakır. Metis Güncel, Siyahbeyaz Dizisi 2, 1991, s.

13-24). Her ne kadar kendi kaleme almadığım bir metne sahip çıkmam gerek-
mese de, Akalın'ın onlara dayanarak bana yönelttiği saldırıları yanıtlayaca-
ğım.

Kapitalist Olmayan Yol ve Kadrocular – TKP Tartışması

*Akalın'ın benim sözlerimden yaptığı alıntıyı biraz daha genişleterek vere-
yim: "başlangıçta meselâ Türkiye'nin kapitalist-olmayan yolda bir Kemalist
iktidarla geliştirilebileceğine dair solun umutları vardı. Özellikle 1925 önce-
sinde gizli partide, yani yasadışılığa itilmiş olan TKP'de böyle düşünülüyor-
du. 1925'ten sonra ise partinin içinde böyle düşünmeye devam eden insanlar
dışlandılar ve bundan sonra giderek "Kadro" hareketini kurdular. Benim
Türkiye'de Sol Akımlar adlı kitabımda [yazdığım ve] daha sonra da doğru
bir sezgi olduğuna inandığım görüş, Kadrocular'ın dönecek olmadıkları, döne-
nin TKP olduğudur. Yani 25'ten önce onlar, Ankara'daki siyasal iktidarı iş-
birliği yapılabilecek, içine sızarak birşeyler kotarılabilir bir yapı diye gö-
rürlerken, 25'ten sonra bundan vazgeçtiler. ...bundan 70 yıl önce Türk sol
hareketindeki insanlar da çoğu kere farkında olmadan, milliyetçi idiler. Ya-
ni Türk milliyetçiliği o kadar yeni ve coşkulu bir şeydi ki, soldaki insanlara da
damgasını vuruyordu."*

Bu konuya, Maoculuktan kalma şabloncu bir anlayış ve yüzeysel bir ku-
ram ve tarih bilgisiyle yaklaşip siyah-beyaz yargılar vermek, insanı yanıltır,
elbette!

Yıllar önce yazdıklarımı yinelemek pahasına, açıklayayım:

17 Haziran – 8 Temmuz 1924 tarihleri arasında Moskova'da toplanan
5'inci Komintern Kongresinde Ukrayna delegesi Manuilsky, Dr. Şefik Hü-
nü'nün başında bulunduğu Aydınlik çevresini sert bir dille eleştirmişti. "Bu-
na karşılık, komünistlerin emperyalizme ve halifelik gibi feodalite kalıntıla-
rına karşı koymak için, devrimci milliyetçilikle işbirliği yaptığını öne süren
Türk delegesi [Ali Cevdet], birkaç Türk komünistin'in 'burjuva demokrasisi
çerçevesi içinde devlet ve belediye sosyalizmi'ni desteklemiş olduklarını ka-
bul etmekle birlikte, Komintern'e bu sapmanın düzeltilmesini teslim etmiştir."
[Jane Degras, *Communist International – Documents*, cit II, s. 268-70.] Ben,

Dr. Şefik Hüsnü'nün 8 Aralık 1923 günlü *Vazife* gazetesindeki başyazısının kastedilen sapmaya bir örnek olduğunu kitabımda yazmış ve "Millileştirme Siyaseti" başlıklı bu yazının tam metin çevrimyazısını vermişim [*Türkiye'de Sol Akımlar I/2* – 4.basım, s. 530-31.] Komintern'ce uyarılana kadar, Kemalizmin kapitalist-olmayan bir yolda ülkeyi geliştirebileceğini savunan TKP ve lideri Dr. Şefik Hüsnü, bundan sonra fikir değiştirmiştir. Dönerler, Vedat Nedim Tör ve Şevket Süreyya Aydemir değil, TKP Merkez Komitesi üyeleri ve bizzat Şefik Hüsnü'yü. Akalın, "kapitalist-olmayan yol"un 1950'lerde icat edildiğini ve revizyonistler arasında moda olduğunu sanıyor. Oysa, bu düşünce (ve *non-capitalistic development* terimi) 1920'lerde, hatta daha öncesinde pekâlâ vardı. Merak edenler, bir Sosyalist Düşünce Tarihi kitabı okusun.

Kemalizm – Sovyet Uyduluğu

"Bugün bir hayli unutulmuş durumdadır, ama 1930'lardaki Sovyet dostluğu, meselâ uluslararası konferanslarda Türkiye'nin bir Sovyet uydusu gibi görünmesine yol açacak kadar ileriye. Türk delegesi her toplantıda Sovyet delegesinin parmak kaldırmasına göre oy verirdi. Sonradan zannedildi ki, sadece 1950 sonrasında Amerika'nın izleyicisi olduk, dış politikada. Oysa 30'larda Sovyetlerin izleyicisiydik." [*Ibid.*, s. 16]

Akalın, Atatürk Türkiye'si'nin bağımsızlığını bir Amerikan büyükelçisiyle bir Sovyet film yönetmenine dayanarak kanıtlamaya uğraşiyor. Nazik bir konu, ama açık konuşayım. Bağımsızlık, hele "tam bağımsızlık" edebî sözlendir; bizim gibi az gelişmiş bir ülkenin değil, bir süper devletin gerçekliğinde bile tekabül edecekleri bir durum yoktur. Bu kavram ancak göreceli olarak değerlendirilebilir. Ben Atatürk Türkiye'si'nin dış politikasının onurlu ve ulusal çıkarlarımıza uygun olduğunu hiçbir zaman yadsımadım. Hatta, *Tek-Parti Yönetiminin Kurulması* kitabımda, "kuruluş döneminde izlenen politikaların belki en değerlileri, bu kitapta incelemeye hiç girişmediğim uluslararası ilişkiler alanına girenlerdir" diye yazmışım (3.basım, s. 339). Fakat bu yargı, 1930'larda Dr. Tefik Rüştü Aras'ın uluslararası toplantılarda Sovyet Dışişleri Halk Komiseri Litvinov'un tutumuna bakarak oy verdiği gerçeğini ortadan kaldırmıyor.

Resmî TKP Tartışması

"Resmî TKP bir muvazaa partisidir" denildi, bu doğru değil. İttihatçıların bir sol kanadı vardı ve resmî TKP'ye girenler öyle artistlik yapacak adamlar değil, sol adamlardı. [Ibid., s. 18]

Akalın, benim içtenlikli olduğumu savunduğum, resmî partinin genel sekreteri Hakkı Behiç'in dışında, "Atatürk'ün yakınları Yunus Nadi'ler, Celal Bayar'lar, Mahmut Esat'lar, Kılıç Ali'ler ne olacak peki!" diye soruyor. Bu zevatın sonraki yaşamlarına bakarak, o zaman da danışıklı-döğüşe girdiklerine hükmetmek haksızlık olur. Henüz "İttihatçı Solu" yeterince araştırılmış değildir. Benim yapmaya çalıştığım, resmî TKP olgusunun ucuz bir "Rusları aldatma" varsayımıyla açıklanamayacağını, 1920 Türkiyesi'nde sahici bir arayış yaşandığını düşünmenin doğru olacağını belirtmektir.

Mustafa Suphi bakan olmaya mı geliyordu?

(M.Suphiler Ankara'ya erişebilselerdi) "bir kere o dönemde Mustafa Kemal'in solu bir araya getirmek için kurdurduğu resmî TKF'ye gireceklerini, ikincisi aralarından belki üç tane bakan çıkaracaklarını düşünüyorum. Bu bakanlar da muhtemelen üç tane yetenekli adam: Suphi'nin kendisi, Ethem Nejat ve Arap İsmail Hakkı olacaktı."

Akalın, böyle hayalî senaryolar yazmak bilimsel çalışma olamaz diyor. İyi de, ben bu sözlerimi "bilimsel çalışma" diye sunmuyorum ki! Amacım, hem Suphiler grubunun niteliği, hem de Ankara'nın o dönemdeki tutumu hakkındaki kendi görüşümü, olgusallık-dışı [counter-factual] bir varsayımla çarpıcı bir biçimde dile getirmek. Onlar iyi yetişmiş, yurt dışında doktora yapmış, milliyetçi gençlerdi; İttihatçılık şaibesinden arınmak isteyen Ankara ile pekalâ uyuşabilirlerdi.

Kıvılcımlı – Kemalizm ilişkisi

Akalın'ın alıntıladığı sözlerimi (altını çizerek) genel bağlamı içinde aktarıyorum:

1925'ten sonra...Türkiye için analiz yapan iki akım...Bir tanesi belki Hikmet Kıvılcımlı'nın kişiliğiyle özdeşleşen, Kemalizm'e bir tür faşizm diye ba-

kan, bu konuda hayale kapılmayan bir akım. Çünkü Kıvılcımlı gerek 1925'te gerekse 1929 İzmir tevkifatından sonra, Kemalist adalet mekanizmasının sertliğini kendi kişiliğinde tatmış. [Diğer akım] Ona oranla tuzu daha kuru olanlar ise, Kadro kadar ileri gitmeseler bile... Sovyet dostluğunu ya da devletçilik vadisinde atılmış bazı adımların önemini vurgulayarak, bir çeşit milliyetçi iftihar dürtüsüyle daha yumuşak bakıyorlar. [Ibid., s. 19]

Anlaşılan, Dr. Hikmet Kıvılcımlı hakkında bütün bildiği, onun "27 Mayıs'ta Millî Birlik Komitesi'ni selâmladığı"ndan ve 12 Mart'tan önce "Ordu kılıcını attı" yorumunu yaptığından ibaret olan Akalın, haddi olmadığı halde beni sarakaya almaya kalkıyor. Bakın bakalım, Dr.Hikmet soyadını aldığı illegal *Kıvılcım* (1928) dergisinde Kemalist yönetim için (TKP Merkez Komitesi adına) neler yazıyor:

Ey! Kirli tırnaklı, biş sakallı şeyhinin heybeti karşısında, boynu zincirli.. Kürt paryasının uluduğu Mardin kalelerinden, bir günde demirleri eriten paslı rutubet batakhanelerinde bir lokma ekmek için ondört buçuk saat soyulduğu halde –tırnakları manikürlü, sakalı traşlı- beyefendisine ırzını bağışlamadıkça köpekler gibi sokak ortasına atılan genç işçi kadınların inim inim inlediği İstanbul surlarına kadar uzanan Türkiye :

Ey! Dünya kurulalıdan beri milyonlarca insanın, masum çalışkan, hep bir sürü sütü bozuk efendiler tarafından satırdan geçirildiği kara toprak. Ey! Keyhüsrev'inden firavununa, İskender'inden kayzerine, halifesinden aşiret reisine, padişahından Cumhuriyet diktatörlerine kadar tarihî haillelerin şımarttığı, her çılgın mütereddidin derisinden çadır yaptığı, kemiklerinden kâşâne kurduğu, "Küçük Asya" halkı ve küçük, fakat derdi büyük Asya: Türkiye, Türkiye! ...

Bu çapulculuk "Halkçılık-Demokrasi" namı altında kurulmuş bir hâkim sınıf tuzağından başka nedir?

Bakınız: Türkiye'de Sol Akımlar II (1925-1936) (BDS Yay., 1992), s. 151.

Akalın'ı asıl kızdıran, bana saldırmasına yol açan nokta, Bölüm III'te sözünü ettiği **Mustafa Kemal – Kenan Evren Benzetmesi**. Burada pek çok kişinin, onun duygusal tepkisini paylaşacağını biliyorum. Yine de, onun önce beni, yurt dışında "üçüncü yolcular"la, Tony Blair'le, Schroeder'le, Kostas Simitis'le, hatta Clinton'la; yurt içinde de Ahmet Altan'la, Hasan Mezarıcı'yla, Cem Boyner'le yol arkadaşı ilân etmesine ne gerek vardı? Benimsediğim "solculuk" tanımı hoşuna gitmemiş. Bizim solumuzda "çok yakın zamana kadar demokratik bir duyarlılık" yoktu, demişim. Batı solculuğunun demokrasiyi daha ileri götürmek demek olduğunu; demokrasinin siyasetle sınırlanmayıp ekonomik ve toplumsal yaşama da taşınmasını, solculuk diye nitelmişim. Karl Marx, Weidemeyer'e mektubunda farklı bir tanım yapıyormuş. Bana ne? Ben hiçbir zaman kendimi ortodoks Marxist ya da Maoist olarak ortaya koymadım ki. Solculuk, benim için hep sosyal adalet ve eşitlik demek oldu. Bu ilkeleri gerçekleştirecek bir "devrim" için, ne proletaryaya ne de öğrenci hareketlerine umut bağladım. Zaman içinde kimi düşüncelerim değişmiş olabilir, ama anladığım gibi bir solculuktan hiç vazgeçmedim. İkinci Cumhuriyetçi denilen kişilere saygım var, fakat ben kendim İkinci Cumhuriyetçi değilim ve bunu her yerde söyledim. Kısacası, onlar siyasal özgürlükler için, bizim "ekonomik liberalizm" adı altında, kapitalizmin isteklerine kayıtsız şartsız teslim olmamızı şart koşuyorlar. Bense, "serbest ticaret" in kendiliğinden liberal demokrasiyi getireceğine inanmayacak kadar solcuyum.

Gelelim, canalcı soruna. Bana, Kemalizm ile Atatürkçülük arasında bir ayırım yapıp yapmadığım sorulunca, bir açikoturumda Ali Sirmen'in beni kastederek, "bazıları Atatürk'ü bastonu, şapkası, giyim kuşamıyla taklit eden adama kızıyorlar, ona kızdıkları için Atatürk'e dil uzatıyorlar" dediğini aktarmışım. Ve devamla, "Ben, Atatürk'ü taklit eden zatın taklidinde hayli başarılı olduğu kanısındayım, aramızdaki fark bu" demişim.

Bilimsel açıdan, Kenan Evren'in baş günahı nedir? "Atatürk kültü"ne (tapısına) sığınarak askerî bir diktatörlük kurmak değil mi? Ben, günümüz Atatürkçülerinin de, siyasal yelpazemizdeki en gerici etken olduğu inancındayım.

Bu kanımı paylaşırsınız, paylaşmazsınız; kendi bileceğiniz iştir. Yurttaş olarak, ben özgürlükçü demokrasiye inanıyorum ve onun önünde engel diye gördüğüm unsurları eleştirmeyi görev biliyorum.

Bu yazıyı, beni "hesaplaşmaya" davet eden Cüneyt Akalın'a cevap olarak yazmadım. Bir daha bana saldırmaya yeltenirse de, karşılık vermeye tenezzül etmem. Onun çapı, benden hesap sormaya yetmez. Ama bir parçası olmakla gurur duyduğum SBF topluluğunun üyelerine ve *Mülkiye* dergisinin okuyucularına saygı borcum olduğunu düşündüm.